

NOTITIE

Datum : 20 februari 2018

Van : Fay van Dongen

Betreft : Memo Van Duurzame ambities naar duurzame projecten

Aantal pagina's : 4

Inleiding

In deze notitie wil de Vereniging van Waterbouwers aangeven welke ambities op dit moment bestuurlijk actueel zijn, in welke mate we op koers zijn om deze ambities te halen, wat de aanpak Duurzaam GWW kan betekenen hierin en illustreren dat aan de hand van concrete voorbeelden of acties.

- **Overkoepelend DGWW Afstudeeronderzoek**

Het komende half jaar gaat afstudeerder Bruno Koopmans opzoek naar hoe opdrachtgevers en opdrachtnemers de aanbesteding van waterbouw(kundige) projecten effectiever kunnen inrichten ten behoeve van het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen. Het onderzoek zal mogelijk resulteren in een EMVI-buffet, wat dan ingevuld wordt. Het onderzoek – dat in samenwerking met de Unie van Waterschappen en Meinke Schouten is opgezet- vindt plaats in het kader van het afstuderen bij de opleiding Climate and Management (Haagse Hogeschool).

- **Energie**

De Vereniging van Waterbouwers wil met haar opdrachtgevers onderzoeken hoe het beste een impuls gegeven kan worden aan CO2-reductie in waterbouwwerken.

Uitgangspunt daarbij is Meer Vonken, Minder Vinken:

“vonken”: maatschappelijk meerwaarde brengen in projecten

“vinken”: checklist-denken gestimuleerd door CO2-prestatieladder

1. Trede 3 CO2-ladder = basisniveau voor hele sector (groeimodel)
2. Duurzaamheidsambitie boven basisniveau 3: specifieke duurzaamheidsopgave in project

Meer vonken: specifieke duurzaamheidsopgave in project: De waterbouwers zoeken hiervoor pilotprojecten bij Rijkswaterstaat en waterschappen!

- Gezamenlijk met de opdrachtgever DGWW instrumenten in (pilot)projecten invullen (geen afwijkingen van DGWW instrumenten, dus geen DuboMat).
- Duurzaamheidskansen in brede zin signaleren
- Via vroegtijdige marktbetrokkenheid gezamenlijk uitvinden hoe de duurzaamheidsambities tot een duurzame uitvraag, -aanbieding en -projectuitvoering kunnen worden gemaakt.
- Concurrentie op Carbonuitstoot (calculeren via DuboCalc)

Concurrentie op Carbonuitstoot (calculeren via DuboCalc):

De waterbouwers zijn met RWS en waterschappen in gesprek om gezamenlijk te onderzoeken: wat is nodig voor deze beweging?

Reducties kunnen worden behaald door o.a. technologie, brandstofkeuze, langzaam varen/vaargedrag. Vereniging van Waterbouwers stelt vast dat de kosten van die maatregelen veelal hoger zijn dan de EMVI-korting. Zoals aanbestedingen nu worden ingestoken is de duurzaamheidscomponent niet doorslaggevend, want het levert vaak te weinig gunningsvoordeel op t.o.v. niet-duurzame aanbiedingen.

In die gesprekken wordt o.a. gesproken over het idee om het gebruik van een brandstof met een lage emissiefactor simpelweg voor te schrijven.

- Welke mogelijke bijkomende gevolgen heeft een dergelijk impuls voor de markt?
- En hoe moet de aanbesteding waarbij op Carbon wordt geconcurrereerd eruit kan zien?

Belang van handhaving

Vereniging van Waterbouwers is van mening dat een focus op CO₂-reductie in de tenders wel vraagt om heel heldere kaders en handhaving, om dit te laten slagen. Maatregelen voor extra CO₂-emissiereductie zijn erg kostbaar. Het heeft er niet mee te maken dat bedrijven hun concurrenten 'niet vertrouwen'. Als de opdrachtgever hier een 'zwaarwegende' EMVI-component aan koppelt, is het voor de branche als geheel van belang dat ook echt getoetst wordt, dat wordt uitgevoerd zoals beloofd.

Welke mogelijkheden zijn er om gestelde CO₂-reductie in een aanbesteding aan te tonen en welke voor- en nadelen kennen die?

- **Materialen**

De Vereniging van Waterbouwers is mede-initiator van de Dutch Coastline Challenge op de Bouwcampus. De opgave om de Nederlandse kust veilig te houden, wordt naar verwachting in de toekomst omvangrijker en complexer. Tijdens een aantal bijeenkomsten kijken opdrachtgevers en opdrachtnemers samen naar de urgentie van de opgave en bepalen de toekomstige strategie voor kustlijnverzorging.

- **Ecologie**

De afgelopen maanden heeft van de Vereniging van Waterbouwers een onderzoek uitgevoerd om na te gaan welke (on)mogelijkheden er zijn om kleinschalige waterbouw-werkzaamheden binnen het broedseizoen uit te voeren. Uiteraard gebruikmakend van het stelsel van ontheffingen en vergunningen dat we kennen. Een belangrijk onderdeel van dit onderzoek waren zes interviews met verschillende waterschappen, waarin werd ingegaan op hun ervaringen m.b.t. het werken in het broedseizoen. Doel van het onderzoek is om uiteindelijk vast te stellen welke voorwaarden/beperkingen ertoe leiden dat soms wel en soms niet in het broedseizoen wordt gewerkt.

- **Sociale relevantie**

De Vereniging van Waterbouwers steunt meer bewustzijn van en omgaan met duurzaamheid in de waterbouw. Veel waterbouwbedrijven zijn zelf al zeer actief in hun duurzaamheidsbeleid en willen zélf vanuit hun intrinsieke motivatie CO₂ reduceren in werken en duurzame oplossingen voor werken aanbieden. Zij doen dat (individueel en) vanuit de collectiviteit van de vereniging. Het is daarbij belangrijk dat deze initiatieven worden gestimuleerd in de aanbesteding. Het is daarom belangrijk dat de waterschapsopdrachtgevers die de CO₂-ladder nog niet standaard uitvragen voor waterbouwwerken, dat tot niveau 3 gaan doen. Daardoor kan trede 3 als basisniveau voor hele sector kan gaan dienen, zowel voor koplopers als voor bedrijven die de stap naar certificering vooralsnog niet gemaakt hebben. Het risico

bestaat nu dat bedrijven die de CO2 PL niet in uitvragen terugzien, hun certificaat opgeven om kosten te reduceren. Dat zou een bijzonder ongewenste achterwaartse tendens in de markt zijn.

- **Investeringsen**

Marktvolume: verminderde uitgaven in het Deltafonds; sterk herstel volgt in 2019

De huidige dip in werken ten gevolge van de programmering in het Deltafonds 2016-2018 (1.1 mnd-700 mio) en periode 2022-2028 zorgt voor spanning in de markt. Dat heeft zijn gevolgen voor uitvoering van werken. Om de dip in werken tegen te gaan is zowel aan RWS, ministerie IenW als ook aan het HWBP gevraagd werken naar voren te halen om te komen tot een evenwichtige spreiding van projecten over de periode 2017-2020 en de periode 2022-2028. De waterbouwers hebben het EIB gevraagd de ontwikkelingen bij RWS en waterschappen te onderzoeken a.d.h.v. totale volume waterbouw 2018-2028, m.n. t.a.v. opdrachten grote 5 mio - 50 mio. Daarin worden zaken als contractvormen en duurzaamheid meegenomen.

- **Kansen & Risico's implementatie Green Deal 2.0**

De kansen m.b.t. de implementatie van de Green Deal 2.0 liggen vooral op het gebied van samenwerking met opdrachtgevers. Marktpilots, dialogen en gezamenlijke brainstormsessies inzake de uitvraag en toepassing van CO2-reductie en duurzame maatregelen tijdens de uitvoering van projecten.

Het risico zit er op dit moment in dat opdrachtgevers (RWS/ Waterschappen) onvoldoende invloed hebben op de centrale inkoop. Projecten worden aanbesteed vanuit contractteams die individueel uit vragen. Duurzaam uitvragen verlangt een gezamenlijke manier/methode van uitvragen die over projecten heen te managen en te benchmarken is. Tevens kan op die manier vastgesteld worden, welke verbetering op jaar basis gerealiseerd wordt voor de BV Nederland.

Verder strookt de manier van uitvragen heden ten dage niet goed met de wijze waarop duurzaamheid uitgevraagd zou moeten worden om aannemers te stimuleren duurzamer te investeren of duurzame maatregelen te treffen.

EMVI richt zich vooral nog op de laagste prijs terwijl duurzaam aanbesteden zich meer moet richten op de meest duurzame aanbesteding/uitvoering/realisatie en niet op de goedkoopste/laagste prijs. De harde inkoop kant van opdrachtgevers is dan ook nu nog niet overtuigd van een andere manier van aanbesteden (leidraad aanbesteden zou evt. onder de loep genomen moeten worden.). Tevens zijn de nieuwe transitie agenda's nog niet omgezet in operationeel beleid voor opdrachtgevers waardoor er ook geen eenduidige praktische methode is om circulair uit te vragen.

DuboCalc zou het instrument kunnen zijn om overkoepelend CO2 en materialen te kunnen managen, MKI (milieukosten) te kunnen berekenen.

Voorwaarde is wel dat:

- 1) DuboCalc 100% actueel is, voorzien wordt van juiste en complete informatie en bruikbaar is voor zowel kleine als grote bedrijven (door carbon variant in op te nemen)
- 2) Opdrachtgevers zich verenigen en zich inzetten om DuboCalc tot een succesvol instrument om te zetten

- 3) Opdrachtgevers duurzaam uitvragen en duurzaamheid belonen op een eenduidige manier
- 4) De opdrachtgevers de duurzaamheidsbeloftes (conform DuboCalc) van de aannemers handhaven/toetsen op naleving tijdens realisatie
- 5) De opdrachtgevers successen en resultaten delen middels div. podia/richtlijnen etc.

- **Successen**

Alhoewel duurzaamheid zeker nog niet standaard wordt uitgevraagd, opdrachtgevers nog mondjesmaat DuboCalc toepassen, de uitvraag – aanbesteding op duurzaamheid niet eenduidig is, zijn er wel successen te benoemen.

Dit zijn:

1. Duurzaamheidspilots met Vallei en Veluwe en RWS
2. Het gezamenlijke Onderzoek naar Duurzaamheid in HWBP projecten (HWBP, Gouden driehoek, Tauw, Vereniging van Waterbouwers)
3. Het Rapport Marktvisie in de (kleinschalige) baggersector:

Dit rapport is een verslag van 1 jaar gesprekken over de Marktvisie van de waterschappen tussen opdrachtgevers en -nemers in de baggersector, verenigt in het Coördinatieoverleg van de Vereniging van Waterbouwers en de Unie van Waterschappen.

In deze (door)vertaling van de Marktvisie gericht op de (kleinschalige) baggersector (ook wel inland dredging genoemd) staan de uitkomsten van overleg waarin kennis wordt gedeeld over deze sector in brede zin. De onderwerpen die worden besproken zijn met name gericht op de uitwerking van het gedachtegoed van de Marktvisie op de (kleinschalige) bagger werkzaamheden en projecten. In het onderdeel 'Duurzaamheid in projecten' wordt aan opdrachtgevers en opdrachtnemers het advies gegeven dat het raadzaam is de aanpak duurzaam GWW op het volledige baggerprogramma van de waterschappen toe te passen.